Introducere

În epoca noastră din ce în ce mai seculară, mulţi oameni pun întrebarea „Există Dumnezeu?“ Pentru a răspunde cu seriozitate acestei întrebări însă, trebuie, de asemenea, să ne întrebăm „Cine este Dumnezeu?“ Sensul pe care oamenii îl atribuie cuvântului „dumnezeu“ a fost diferit şi continuă să varieze enorm. Prin urmare, trebuie să ne întrebăm mai întâi „Despre ce Dumnezeu este vorba?“, „Care Dumnezeu?“ sau „Cine este Dumnezeu?“ În vremurile biblice, aceasta era o întrebarea evidentă. Puţini erau cei care credeau că nu există niciun fel de realitate căreia să-i poţi aplica termeni ca „dumnezeu“, „zeu“ sau „divin“. Dar care zeu era cu adevărat Dumnezeu? Care era Dumnezeul la care se făcea referire? Aceasta era întrebarea principală, şi consider că încă mai este.

Deşi toate ideile de divin au ceva în comun, unele mai mult decât altele, creştinii acordă prioritate acelor evenimente şi experienţe-cheie despre care relatează Biblia şi pe care ea le prezintă ca fiind revelaţia lui Dumnezeu. Putem răspunde întrebării „Cine este Dumnezeu?“ numai dacă facem apel la ceea ce Dumnezeu a revelat cu privire la identitatea Sa. În sensul acesta, întreaga revelaţie biblică este relevantă. Dacă aş fi întrebat care este subiectul întregii Biblii, aş răspunde că ea discută în primul rând despre identitatea lui Dumnezeu, deşi relatează, în acelaşi timp, şi povestea lui Dumnezeu şi a creaţiei Sale, acea poveste atotcuprinzătoare care se întinde de la creaţia

de la început până la noua creaţie de la sfârşit. Intensiv, aşadar, Biblia are ca subiect identitatea lui Dumnezeu; extensiv, ea relatează povestea lui Dumnezeu şi a lumii.

În cadrul acestei naraţiuni atotcuprinzătoare, există momente-cheie ale revelaţiei, despre care se poate spune că stabilesc cine este Dumnezeu pentru noi – sau poate ar fi mai bine să spunem că există momente în care Dumnezeu stabileşte cine este El pentru noi. Acestea nu sunt momente prezentate doar o singură dată în cadrul naraţiunii biblice; ele sunt, mai degrabă, nişte puncte de referinţă la care Scriptura revine constant. Sunt momente care reverberează de-a lungul întregii naraţiuni. „Mai mult, asemenea tuturor evenimentelor deosebit de semnificative, înţelesul lor nu este surprins în întregime odată pentru totdeauna. Prin urmare, trebuie să le privim ca pe nişte evenimente încărcate de înţelesuri, care ne arată nouă, creaturi finite ale lui Dumnezeu, identitatea Lui, cea inepuizabilă şi tainică. Ele ar trebui să repună în discuție cunoaşterea noastră despre Dumnezeu şi relaţia pe care o avem cu El, pentru că, după cum spunea J. B. Philips, „Dumnezeul vostru [nostru] este prea mic."[1]

Momentele-cheie ale dezvăluirii divine, asupra cărora vom medita în această carte, nu sunt nici pe departe singurele momente de felul acesta din Biblie. Puteam alege altele, însă cele pe care le vom analiza aici se numără, fără îndoială, printre cele mai importante. Ele sunt: visul lui Iacov de la Betel (Gen. 28:10-22), revelaţia primită de Moise la rugul aprins (Exod. 3), revelaţia primită de Moise pe Muntele Sinai (Exod. 33:17-34:8) şi cele trei momente-cheie ale revelaţiei din Evanghelia după Marcu (1:9-11; 9:2-8; 15:37-39). În toate aceste cazuri, investigaţia noastră teologică va depăşi limitele respectivelor momente ale dezvăluirii, însă ele vor fi pentru noi ca nişte stele călăuzitoare cu ajutorul cărora vom străbate teritoriul investigat.

1 J. B. Phillips, *Your God Is Too Small: A Guide for Believers and Skeptics Alike* (New York: Touchstone, 2004). Această carte a fost publicată prima dată în anul 1952.

Metoda pe care o folosesc în această carte presupune tratarea Bibliei ca un întreg canonic. Nu mă voi lansa aici în reconstrucţii istorice aflate în spatele sau în vecinătatea textelor, deşi aceasta este o sarcină care mă interesează în mod deosebit şi pe care o urmăresc în alte locuri. Ceea ce mă interesează aici sunt textele aşa cum le avem şi aşa cum aparţin ele canonului Scripturii – o colecţia de scrieri sacre care vorbesc despre Dumnezeu prin dezvăluirile divine pe care le conţin.

Nădăjduiesc să pot arăta cititorilor că prezentarea pe care Biblia o face identităţii lui Dumnezeu este consistentă atât în interiorul fiecăruia dintre cele două testamente, cât şi în ansamblul pe care acestea îl formează. Nu am deloc intenţia să discreditez diversitatea părţilor multiple ale Scripturii, dar cred că o interpretare teologică a acesteia ar trebui să caute unitatea în diversitate. Abordarea este cu necesitate una generală, însă în centrul ei se află o exegeză detaliată. Exegeza caută să respecte diversele pasaje, aşa cum sunt acestea în contextele lor literare, subliniind în acelaşi timp temele care joacă un rol important în canon, luat ca întreg.

Aceasta este o carte de mici dimensiuni, scrisă pe o temă vastă şi de o mare importanţă. Cu toate acestea, îndrăznesc să sper că, prin harul lui Dumnezeu, i-ar putea ajuta pe unii dintre cititori să-L cunoască mai bine pe Dumnezeu.